

Samenvatting

Governance Gaswinning: Voorstel overlegstructuur en ondersteunende structuur voor de regio

Aanleiding

Gezien de fase waarin schade, versterken en perspectief zitten is een herijking van de overlegstructuur nodig. Daarnaast is in het bestuurlijk overleg van 5 juni afgesproken dat er een versnellingssteam ingericht wordt dat het pakket van versnellingsmaatregelen realiseert. In de voorstellen wordt onderscheid gemaakt tussen de sporen schade, versterking en perspectief, waarbij het uiteraard zo is dat deze sporen niet los van elkaar kunnen worden gezien als het gaat om het geheel van het gasdossier.

Doel en randvoorwaarden

Het doel is te komen tot een duidelijke en logische opbouw van overleggen en een heldere positionering van partijen om zo tot een slagvaardige uitvoering te komen. We streven er hierbij naar om zoveel mogelijk te werken binnen de structuur en constructie om samenhang en integraliteit van de aanpakken te bewerkstelligen.

In de voorgestelde overlegstructuur zijn vertrouwen en mandaat centrale begrippen. Om bestuurlijke drukte zoveel mogelijk te voorkomen wordt voorgesteld dat een of twee regionale bestuurders de anderen vertegenwoordigen bij overleggen. Dit vereist naast goede afstemming, voorbereiding en verantwoording ook vertrouwen in elkaar en het mandaat om adequaat tot besluitvorming te komen.

Voorstel inhoudelijke overlegstructuur

We onderscheiden drie inhoudelijke kolommen – schade, versterking en perspectief. Per kolom zijn of worden er gremia ingericht. Het Bestuurlijk Overleg Groningen (BOG) vormt een overkoepelend overleg op bestuurlijk niveau. Daarnaast wordt er een tijdelijk versnellingssteam ingericht om het maatregelenpakket te realiseren.

Versnellingssteam

Er wordt een tijdelijk versnellingssteam ingericht vanuit de verschillende overheden en NCG dat het pakket van versnellingsmaatregelen realiseert, zowel voor schade als versterken, door het uitwerken, aanjagen en monitoren van de uitvoering van de maatregelen, het signaleren en adresseren van (koppel)kansen en belemmeringen in de uitvoering. Daarnaast geeft het versnellingssteam opdrachten, adviseert en ondersteunt bij de inrichting van de UO.

Er is sprake van een hoogambtelijke bezetting in het versnellingssteam vanuit regio en rijk. Het versnellingssteam dient te beschikken over ruim mandaat en de leden van het team moeten voldoende worden vrijgesteld om de opdracht goed te kunnen invullen.

Met de MO's is ambtelijk overleg gevoerd over de rol bij het versnellingssteam. Ambtelijk is –met een voorbehoud van bestuurlijke afstemming in de regio en met het rijk- aan de MO's gevraagd of zij bereid zijn zitting te nemen in het versnellingssteam. Zowel het Gasberaad als de Groninger Bodembeweging hebben dit voorstel in overweging. De precieze positie van de maatschappelijke organisaties en de invulling van de adviesfunctie hangt af van de reactie van de MO's.

Het VOG (zie: versterking) is opdrachtgever van het versnellingsteam. De opdracht van het VOG vormt het kader en tevens het mandaat van het versnellingsteam. Het voorstel is dat het VOG een delegatie mandateert om op korte termijn besluiten te nemen rondom de voorgestelde maatregelen. De regionale delegatie bestaat uit de bestuurlijke trekkers versterking en de bestuurlijke trekker schade.

Het versnellingsteam fungeert als voorloper van het ondersteunend bureau, waarbij gezorgd wordt voor een vloeiende overgang richting structurele regionale ondersteuning. Om te zorgen voor een vloeiende overgang, wordt gestart met het werven van een programmadirecteur, zodat parallel gewerkt kan worden. Het versnellingsteam richt zich op de realisatie van het maatregelenpakket, terwijl de programmadirecteur zich focust op het inrichten van het gemeentelijk opdrachtgeverschap van de uitvoeringsdienst.

Bestuurlijk Overleg Groningen

Het BOG betreft een strategisch overleg, waarbij op bestuurlijk niveau wordt afgestemd over gaswinningsbrede onderwerpen: schade, versterking, perspectief en ondergrond om de samenhang en integraliteit te bevorderen en de voortgang van de verschillende sporen te monitoren. Het BOG dient de interbestuurlijke afstemming. De deelnemende overheden behouden hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Ten aanzien van schade wordt in het BOG gesproken over knelpunten in de voortgang en versnellingsmogelijkheden evenals de samenloop met versterking. Voor de versterking geldt dat in het BOG de kaders voor veiligheid en uitvoering worden besproken, voorafgaand aan de vaststelling ervan. Daarnaast stelt het BOG jaarlijks het werkplan vast van de TCV en spreekt het BOG, voor zover nodig, over de capaciteit en financiële ruimte van de UO. Voor wat betreft het NPG komt de integraliteit van de aanpak en daarmee de relatie van het NPG tot de andere sporen aan de orde. Aangezien het NPG een eigenstandig bestuur heeft kan het BOG geen bindende uitspraken met betrekking tot de inzet van NPG-middelen doen.

Het BOG komt tweemaal per jaar bijeen en heeft de volgende samenstelling:

- Vanuit het Rijk: Ministers EZK en BZK
- Vanuit de regio: per spoor maximaal 2 regionale vertegenwoordigers en de CdK (voorzitter)

De maatschappelijke organisaties zijn als adviseur bij het BOG betrokken.

Vorbereiding BOG

Om voor een integraal inhoudelijke voorbereiding voor het BOG te zorgen wordt een voorbereidend overleg ingericht dat eens per 2 maanden plaatsvindt. Hierin wordt ook de voortgang besproken. Hieraan nemen vanuit elk spoor de bestuurlijke trekkers deel, met de CdK als voorzitter. De MO's zijn hierbij als adviseur betrokken.

Regionale conferentie

De regionale conferentie heeft als doel om te komen tot een integrale aanpak door een adequate regionale informatie-uitwisseling, afstemming en strategiebepaling over de drie sporen. Het betreft een bijeenkomst met bestuurders en maatschappelijke organisaties, inclusief achterban. De conferentie vindt ten minste twee maal per jaar plaats en duurt een dag of dagdeel. Het voorstel voor de regionale conferentie wordt samen met de MO's uitgewerkt.

Schade

Met het Besluit Mijnbouwschade is de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade (TCMG) ingesteld. Deze commissie behandelt onafhankelijk ingediende schadeclaims. Met het inwerkingtreding van een wettelijke regeling wordt een Instituut Mijnbouwschade Groningen (IM) ingesteld dat de taak heeft schadeverzoeken af te handelen. Het wetsvoorstel wordt naar verwachting eind juni 2019 ingediend bij de Tweede Kamer.

Vanuit de regio is een periodiek, maandelijks overleg met de TCMG. Het doel van het overleg is drieledig: bespreken van de voortgang, informatie-uitwisseling en afstemming. Voorgesteld wordt om dit overleg te continueren en een of twee bestuurlijke trekkers schade aan te wijzen.

Perspectief

In de bestuursovereenkomst 'Een programma dat groeit' zijn afspraken gemaakt over de vormgeving en inrichting van de het Nationaal Programma Groningen (NPG). Het NPG bestaat uit een Bestuur. Hieruit wordt een Dagelijks Bestuur samengesteld. Dit DB heeft, naast gedelegeerde taken van het Bestuur, tot taak het BOG voor te bereiden voor wat betreft het NPG en vanuit het DB wordt de regionale afvaardiging gevormd naar het BOG met daarin een of twee bestuurlijke trekkers.

Er wordt een programmabureau ingericht dat wordt aangestuurd door een directeur. Het programmabureau adviseert het bestuur en bereidt de bestuursvergaderingen voor. Ook zorgt het bureau voor de monitoring en voortgang van het NPG. Ten slotte is er een Klankbordgroep Lokaal, dat wordt ingezet op vergemakkelijking van de samenwerking en het delen van kennis tussen de zeven gemeenten.

Versterking

In het Bestuurlijk Overleg van 11 maart 2019 zijn de uitgangspunten vastgesteld voor de aansturing van de versterking. Hierin zijn afspraken gemaakt over de structuur. In dit voorstel wordt hier verder invulling aan gegeven.

Versterkingsoverleg Groningen (VOG)

Er komt een Versterkingsoverleg Groningen (VOG.) Het VOG heeft drie taken: afstemming tussen de opdrachtgevers (de gemeenten) en eigenaar (BZK) van de UO over de inzet van middelen en capaciteit om te komen tot een slagvaardige uitvoering, afstemming tussen de opdrachtgevers en de UO en als laatste dient het VOG als voorportaal voor het BOG. Vanuit het VOG worden maximaal twee regionale bestuurlijke trekkers aangewezen als afgevaardigde naar het BOG.

Het VOG komt eens per twee maanden bijeen en bestaat uit één afgevaardigde bestuurder per aardbevingsgemeente en de provincie en de Directeur-Generaal (DG) of Secretaris-Generaal (SG) van EZK (BZK zodra het eigenaarschap van EZK naar BZK overgaat. De MO's zijn als adviseur betrokken.

Ook fungeert het VOG als platform voor het bevorderen van besluitvorming over specifieke vragen in de uitvoering. Hiervoor stellen we een afvaardiging voor uit de samenstelling die meer frequent bij elkaar komt om de versnelling van de versterking te ondersteunen (zie versnellingsteam.)

Bestuurlijke stuurgroepen

We stellen voor diverse bestaande bestuurlijke stuurgroepen in de versterkingskolom te positioneren, te weten: Stuurgroep Scholenprogramma, stuurgroep Zorg, stuurgroep Erfgoed, stuurgroep Agro (Agro tafel.) In alle gevallen geldt dat de regionale bestuurder in de stuurgroep

fungeert als de verbindende factor met het VOG. Voor de stuurgroep Agro stellen we aanvullend voor op termijn, waar mogelijk het Agrarisch Loket en Agroteam te integreren bij het Loket voor de inwoners.

Thematische onderwerpen

Rondom het thema industrie wordt voorgesteld te onderzoeken of deze stuurgroep te handhaven is in de versterkingskolom en daarbij te onderzoeken of er aanpassingen ten opzichte van de huidige werkwijze nodig zijn. Met name de rol van de NAM in de stuurgroep dient nadere beschouwing. Rondom het thema infrastructuur is op dit moment geen actieve stuurgroep. De NCG prioriteert op basis van adviezen van de voormalige stuurgroepen. Het voorstel is om deze thema's op de agenda van het VOG te plaatsen en op deze manier de voortgang te monitoren.

Lokale stuurgroepen

Elke gemeente heeft een lokale stuurgroep met een gemeentelijk bestuurder als voorzitter. De lokale stuurgroep heeft een regisserende rol in de lokale afwegingen, prioritering en communicatie richting de inwoners van de gemeente. Het lokale plan van aanpak wordt door de gemeenteraad vastgesteld. De gemeente bepaalt de inrichting van de lokale stuurgroep. Idealiter vertegenwoordigt de voorzitter van de lokale stuurgroep ook de gemeente in het VOG.

Uitvoeringsorganisatie

Er komt een publieke UO die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de versterking. Daarnaast heeft de UO een ondersteunende rol bij de vaststelling van de risicoprofielen en normbesluiten van de TCV. De UO heeft ruim mandaat en financiële armslag om vlot te kunnen doorpakken. De gemeenten zijn opdrachtgever van de UO en het Rijk is eigenaar. Dit is op termijn BZK.

Voorstel positionering Maatschappelijke Organisaties

Het Gasberaad heeft aangegeven een Maatschappelijke Advies Raad Groningen (MAAR Groningen) in te willen stellen. Een formeel ingesteld overleg waar alle maatschappelijke organisaties aan tafel zitten om de hoofdlijnen in samenhang te bespreken en van integrale adviezen te voorzien met een grote mate van transparantie.

We stellen voor:

- Om met een formeel instellingsbesluit te voorzien in een adviesfunctie van de MO's inclusief financiering. Vervolgens stellen we voor om de precieze rol samen met hen uit te werken.
- Een breed overleg georganiseerd met de MO's en hun achterban en deze te integreren in de regionale conferentie.
- Schriftelijk advies te vragen over de stukken die op het BOG worden geagendeerd en een schriftelijke terugkoppeling hierop.
- Adviesrecht bij het VOG, tenzij ze zitten nemen in het versnellingssteam.

Voorstel ambtelijke voorbereiding

We stellen een regionale ambtelijke overlegstructuur voor ter voorbereiding van en ondersteuning van de drie inhoudelijke kolommen en ter voorbereiding van het BOG.

Gemeentesecretarissenoverleg

Maandelijks overleg voor de bespreking van strategische vraagstukken in de drie sporen door de gemeentesecretarissen en de directeur van de provincie. Ook zorgen zij voor de ambtelijke voorbereiding van de regionale conferentie, VOG en BOG. De lijn naar de bestuurders loopt via het gemeentesecretarissenoverleg, een en ander in samenwerking met het ondersteunend bureau.

Programmateam

Maandelijks overleg voor de bespreking van operationele vraagstukken in de drie sporen door de programmamanagers. Daarnaast zorgen zij voor agendering van strategische vraagstukken bij het gemeentesecretarissenoverleg.

Ambtelijke inhoudelijke teams

Inhoudelijke teams belast met de voorbereiding, inhoudelijke afstemming en uitvoering van zaken over ondergrond, schade, versterking en perspectief. Deze teams worden gevormd door medewerkers van gemeenten en provincie en waar nodig aangevuld met vertegenwoordigers van UO, Rijk en andere organisaties.

Voorstel is om deze teams in stand te laten en per team een voorzitter aan te wijzen als linking pin met het programmateam en het gemeentesecretarissenoverleg. Vanuit de laatste twee gremia worden aanspreekpunten of trekkers aangewezen om de lijn naar de bestuurders en de verschillende overlegtafels goed vorm te geven.

Ondersteunend bureau

Om de opdrachtgevende rol van de gemeenten goed in te vullen, de voorbereiding voor de bestuurlijke overleggen vorm te geven en communicatie en lobbywerkzaamheden te faciliteren wordt voorgesteld een hoogwaardig ondersteunend bureau op te zetten met een 3-5 kwalitatief hoogwaardige medewerkers aangestuurd door een programmadirecteur met een zwaar profiel.

Het ondersteunend bureau vloeit voort uit het versnellingsteam. Op korte termijn wordt de programmadirecteur geworven. Deze krijgt als taak, de ondersteuning bij het invullen van de opdracht gevende rol van de gemeenten en het nader inrichten van het ondersteunend bureau.

Het voorstel voor het ondersteunend bureau, inclusief de financiering wordt nader uitgewerkt.

Implementatie

Bij de implementatie is het uitgangspunt dat kennis waar mogelijk behouden blijft. Het versnellingsteam neemt het voortouw bij de implementatie.

Om op korte termijn een werkend versnellingsteam en verdere structuur te hebben is het zaak om de implementatie daarvan voortvarend op te pakken.